

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

A. Pentru fiecare dintre următorii itemi, scrieți, pe foaia de examen, doar cifra corespunzătoare și notați în dreptul ei doar litera asociată răspunsului corect. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. Dacă termenului *situație* i se adaugă proprietatea *excepțională* atunci:

- a. extensiunea termenului crește în timp ce intensiunea scade
- b. extensiunea termenului scade în timp ce intensiunea crește
- c. extensiunea termenului rămâne neschimbată în timp ce intensiunea crește
- d. extensiunea și intensiunea rămân neschimbate

2. Inferența "Unii juriști sunt economiști, prin urmare unii economiști sunt juriști." este o :

- a. inducție incompletă
- b. deducție mediată
- c. deducție imediată validă
- d. deducție imediată nevalidă

3. Raportul de contrarietate se stabilește între propozițiile categorice:

- a. SaP și SeP
- b. SoP și SiP
- c. SeP și SiP
- d. SaP și SoP

4. Predicatul logic al propoziției "Unele flori sunt plante ofilite." este:

- a. sunt ofilite
- b. sunt plante ofilite
- c. sunt
- d. plante ofilite

5. Regula criteriului unic este o regulă a corectitudinii:

- a. definiției
- b. demonstrației
- c. clasificării
- d. construcției raționamentelor deductive mediate

6. Din punct de vedere intensional, termenul *echipă de fotbal* este:

- a. negativ
- b. compus
- c. distributiv
- d. vag

7. Raționamentul "Unele probleme sociale sunt rezolvate, deci unele probleme sociale nu sunt nerezolvate." este:

- a. conversiune
- b. silogism
- c. deducție mediată
- d. obversiune

8. Propoziția "Unii elevi nu sunt olimpici." este un exemplu de propoziție:

- a. universală afirmativă
- b. particulară negativă
- c. universală negativă
- d. particulară afirmativă

9. O inferență deductivă imediată presupune existența:

- a. unui singur criteriu
- b. mai multor premise
- c. unei singure premise
- d. mai multor concluzii

10. Propoziției categorice "Toate stelele sunt corpuri cerești." îi corespunde formula:

- a. SiP
- b. SoP
- c. SeP
- d. SaP

20 de puncte

B. Se dau termenii A, B, C, D și E astfel încât termenii D și C se află în raport de contrarietate; termenul A este specie a termenului C și în raport de contrarietate cu termenii B, D și E; termenul C e gen a termenilor A și B; termenul E este în raport de încrucișare cu termenul D.

1. Reprezentați, prin metoda diagramelor Euler, pe o diagramă comună, raporturile logice dintre cei cinci termeni. **2 puncte**

2. Stabiliți, pe baza raporturilor existente între termenii A, B, C, D, E, care dintre următoarele propoziții sunt adevărate și care sunt false, scriind, pe foaia de examen, doar litera corespunzătoare fiecărei propoziții date și notând în dreptul ei doar litera A, dacă apreciați că propoziția este adevărată, sau doar litera F, dacă apreciați că propoziția este falsă:

- a) Unii C nu sunt D. c) Unii A nu sunt E. e) Toți B sunt C. g) Unii E sunt A.
b) Niciun A nu este C. d) Unii D sunt E. f) Niciun B nu este D. h) Unii C sunt A.

8 puncte

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Se dau următoarele propoziții:

1. *Toate decorațiunile de Crăciun sunt obiecte care ne reamintesc de vremea copilăriei.*
2. *Unele paltoane sunt articole confecționate din fibre naturale.*
3. *Niciun corp ceresc nu este ignorat de către astronomi.*
4. *Unele lucruri frumoase nu sunt utile.*

A. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, contrara propoziției 1, supraalterna propoziției 2, contradictoria propoziției 3 și subcontrara propoziției 4. **8 puncte**

B. Aplicați explicit operațiile de conversiune și obversiune, pentru a deriva conversa și obversa corecte ale fiecăreia dintre propozițiile 1 și 3, atât în limbaj formal, cât și în limbaj natural. **8 puncte**

C. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, contradictoria obversei supraalternei propoziției 4, respectiv, conversa obversei propoziției 1. **6 puncte**

D. Doi elevi, X și Y, opinează astfel:

X: *Dacă toate lebedele sunt păsări călătoare, atunci toate păsările călătoare sunt lebede.*

Y: *Deoarece toți copiii care primesc cadouri sunt fericiți, putem deduce că niciun copil care primește cadouri nu este nefericit.*

Pornind de la această situație:

- a. scrieți, în limbaj formal, opiniile celor doi elevi; **4 puncte**
- b. precizați corectitudinea/incorectitudinea logică a raționamentelor formalizate; **2 puncte**
- c. explicați corectitudinea/incorectitudinea logică a raționamentului elevului X. **2 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Se dau următoarele moduri silogistice: aee-2, iai-4.

a) Scrieți schemele de inferență corespunzătoare modurilor silogistice date. **4 puncte**

b) Construiți, în limbaj natural, un silogism care să corespundă uneia dintre schemele de inferență scrise la subpunctul a). **2 puncte**

c) Verificați explicit, prin metoda diagramelor Venn, validitatea modurilor silogistice date, precizând totodată decizia rezultată din reprezentarea grafică (de exemplu: mod silogistic valid/mod silogistic nevalid). **8 puncte**

B. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, un silogism valid prin care să justificați propoziția "Unele romane cu detectivi sunt lecturi palpitante." **6 puncte**

C. Se dă următorul silogism: *Dacă unele locuri de muncă sunt ușor de obținut, atunci unele locuri de muncă nu sunt dorite de toată lumea, știind și că niciun lucru dorit de toată lumea nu este ușor de obținut.*

Pe baza silogismului dat, pentru fiecare dintre următoarele enunțuri scrieți, pe foaia de examen, doar cifra corespunzătoare și notați în dreptul ei doar litera A, dacă apreciați că enunțul este adevărat, sau doar litera F, dacă apreciați că enunțul este fals:

1. Termenul mediu este nedistribuit în ambele premise.
2. Concluzia silogismului este o propoziție particulară negativă.
3. Termenul minor este *ușor de obținut*.
4. Termenul major este distribuit în premisa majoră și nedistribuit în concluzie. **4 puncte**

D. Se dă următoarea definiție: *Dreptatea este calitatea unui stat de drept.*

a) Menționați o regulă de corectitudine pe care o încalcă definiția dată. **2 puncte**

b) Precizați o regulă de corectitudine a definirii, alta decât cea menționată la subpunctul a) **2 puncte**

c) Construiți o definiție, având ca definit termenul „dreptate”, care să încalce regula precizată la subpunctul b). **2 puncte**

Examenul național de bacalaureat 2024
Proba E. d)

Logică, argumentare și comunicare

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Varianta 8

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

A. câte 2 puncte pentru fiecare dintre cele zece răspunsuri corecte, astfel:

1-b, 2-c, 3-a, 4-d, 5-c, 6-b, 7-d, 8-b, 9-c, 10-d

10x2p= **20 puncte**

B.

1. reprezentarea corectă, prin metoda diagramelor Euler, pe o diagramă comună, a raporturilor logice dintre termenii dați **2 puncte**

2. câte 1 punct pentru fiecare dintre cele opt răspunsuri corecte, astfel:

a) A, b) F, c) A, d) A, e) A, f) A, g) F, h) A

8x1p= **8 puncte**

Notă: Punctajul se acordă **independent** de reprezentarea corectă sau incorectă de la subpunctul 1.

SUBIECTUL al II -lea

(30 de puncte)

A. - câte 1 punct pentru construirea, în limbaj formal, a fiecăreia dintre cele patru propoziții cerute, astfel: contrara propoziției 1 (SeP), supraalternă propoziției 2 (SaP), contradictoria propoziției 3 (SiP) și subcontrara propoziției 4 (SiP) **4x1p= 4 puncte**

- câte 1 punct pentru construirea, în limbaj natural, a fiecăreia dintre cele patru propoziții cerute **4x1p= 4 puncte**

B. - câte 1 punct pentru aplicarea explicită a celor două operații cerute, în limbaj formal, pentru a deriva conversa și obversa corecte ale fiecăreia dintre cele două propoziții (1 și 3) **(2x1p)+(2x1p)=4 puncte**

- câte 1 punct pentru derivarea, în limbaj natural, a conversei și a obversei fiecăreia dintre cele două propoziții (1 și 3) **(2x1p)+(2x1p)=4 puncte**

C.- câte 1 punct pentru construirea, în limbaj formal, a fiecăreia dintre cele două propoziții cerute, astfel: contradictoria obversei supraalternei propoziției 4 (So~P), respectiv conversa obversei propoziției 1 (~PeS)/(~PoS) **2x1p= 2 puncte**

- câte 2 puncte pentru construirea, în limbaj natural, a fiecăreia dintre cele două propoziții cerute **2x2p= 4 puncte**

D. a. câte 2 puncte pentru scrierea, în limbaj formal, a fiecăreia dintre opiniile celor doi elevi, astfel: $X: SaP \rightarrow PaS$, respectiv $Y: SaP \rightarrow Se \sim P$ **2x2p= 4 puncte**

b. câte 1 punct pentru precizarea corectitudinii/ incorectitudinii logice a fiecăreia dintre cele două raționamente formalizate (de exemplu, X : *conversiune nevalidă/ raționament incorect*, Y : *obversiune validă/ raționament corect*) **2x1p= 2 puncte**

c. explicarea corectitudinii/ incorectitudinii logice a raționamentului elevului X (de exemplu, *conversiune nevalidă, se încalcă legea distribuirii termenilor, termenul P apare distribuit în concluzie, dar nu este distribuit în premisă*) **2 puncte**

Notă: În situația în care candidatul explică incorectitudinea logică a raționamentului prin numirea "legii distribuirii termenilor", fără a preciza modul în care a fost încălcată legea se acordă 1 punct din cele 2 posibile.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A.

a) câte 2 puncte pentru scrierea schemei de inferență corespunzătoare fiecăruia dintre cele două moduri silogistice date, astfel:

PaM PiM
 SeM MaS
 SeP SiP

2x2p=4 puncte

b) construirea, în limbaj natural, a unui silogism care să corespundă uneia dintre cele două scheme de inferență scrise la subpunctul a) **2 puncte**

Notă: Punctajul pentru construirea în limbaj natural a silogismului cerut se acordă **independent** de valoarea de adevăr a propozițiilor.

c) - câte 3 puncte pentru verificarea explicită, prin metoda diagramelor Venn (reprezentare grafică), a fiecăruia dintre cele două moduri silogistice date **2x3p= 6 puncte**

- câte 1 punct pentru precizarea deciziei privind validitatea fiecărui mod silogistic, astfel: *aeē-2, mod silogistic valid; iai-4, mod silogistic valid* **2x1p= 2 puncte**

Notă: Punctajul se acordă numai în situația în care decizia privind validitatea fiecărui mod silogistic rezultă din reprezentarea grafică a acestuia.

B. - construirea, în limbaj formal, a oricărui silogism valid care să justifice propoziția dată **3 puncte**

- scrierea, în limbaj natural, a silogismului valid construit (cu premise adevărate/plauzibile) **3 puncte**

C. câte 1 punct pentru fiecare patru răspunsuri corecte, astfel:

1-F, 2-A, 3-F, 4-F

4x1p= 4 puncte

D.

a) menționarea unei reguli de corectitudine pe care o încalcă definiția dată **2 puncte**

b) precizarea oricărei alte reguli de corectitudine a definirii, alta decât cea menționată la subpunctul a) **2 puncte**

c) construirea definiției cerute **2 puncte**